

Hallitusohjelman strateginen toimeenpanosuunnitelma

– kärkihankkeet ja vastuut

Hallitusohjelman strateginen
toimeenpanosuunnitelma
– kärkihankkeet ja vastuut

Valtioneuvoston periaatepäätös 5.10.2011

Hallitusohjelman strateginen toimeenpanosuunnitelma – kärkihankkeet ja vastuut

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman kolme painopistealuetta ovat:

- I Köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen
- II Julkisen talouden vakauttaminen
- III Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyyn vahvistaminen

Näiden kolmen painopistealueen välillä on vahva keskinäisytkentä. Julkisen talouden vakauttaminen kytkeytyy tiiviisti yhteen niin köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvien toimien kuin kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyyn vahvistamisenkin kanssa. Julkisen talouden kestävyysvaatimus säätelee myös sitä, millaisia panostuksia hallituksella on kahdella muulla painopistealueella käytettävissään. Toisaalta eriarvoisuutta ja syrjäytymistä vähentävät sekä talouskasvua kestäväällä tavalla vahvistavat rakenteelliset toimet vahvistavat osaltaan julkista taloutta.

Tässä asiakirjassa esitettävässä hallitusohjelman strategisessa toimeenpanosuunnitelmassa täsmennetään näitä kolmea painopistealuetta vastaavat, hallitusohjelman keskeisistä hankkeista ja toimenpiteistä koostuvat politiikkakokonaisuudet ja niiden sisältö, toimeenpanoon osallistuvat hallinnonalat sekä näiden välinen vastuunjako. Strategiseen toimeenpanosuunnitelmaan sisältyvät politiikkatoimet kuuluvat hallituksen erityisen panostuksen ja seurannan piiriin ja niiden etenemistä sekä tarkistustarvetta arvioidaan hallituksen vuotuisessa strategiaistunnossa.

Hallitusohjelman strateginen toimeenpanosuunnitelma sisältää kunkin politiikkakokonaisuuden osalta keskeiset tavoitteet, kärkihankkeet, vastuut ja alustavat aikataulut. Toimeenpanosuunnitelmaan kirjattujen politiikkakokonaisuuksien valintakriteereinä on pidetty sitä, että toimet ovat 1) aidosti hallitusohjelman painopistealuetta toteuttavia, 2) niiden käsittely ja seuranta koko hallituksen tasolla on mielekästä ja edistää ko. hankkeiden toteutumista, 3) toimilla on sekä vahvoja keskinäisiä kytkentöjä että kytkentöjä muihin hallituksen toimiin ja 4) toimet ovat pääsääntöisesti useita hallinnonaloja koskettavia. Koska kolme strategista politiikkakokonaisuutta ovat osin päällekkäisiä ja vahvasti toisiinsa kytkettyjä, toteuttavat monet toimenpiteet samanaikaisesti useampaa tavoitetta. Tässä toimeenpanosuunnitelmassa kukin toimenpide on esitetty kuitenkin vain kerran sen politiikkakokonaisuuden yhteydessä, johon se kiinteimmin liittyy.

Kullekin strategisille politiikkakokonaisuudelle on määritelty koordinoiva ministeriö ja kullekin kärkihankkeelle oma vastuuministeriönsä. Vastuuministeriöt on korostettu taulukossa ja keskeiset muut ministeriöt lueteltu tämän jälkeen. Koordinoivan ministeriön rooli näkyy strategisen politiikkakokonaisuuden toimeenpanossa siten, että koordinoiva ministeriö vastaa kärkihankkeiden kokonaisuuden etenemisestä prosessina ja yhteensovittaa asioiden käsittelyä mm. aikataulujen suhteen. Seurannan näkökulmasta koordinoiva ministeriö osallistuu vahvasti VNK:ssa koordinoitavan seuranta-aineiston tuottamiseen ja analysointiin.

Osa toimeenpanosuunnitelman hankkeista on luonteeltaan tavoitteellisia ja osa suoraan jotakin toimia tai toimintakokonaisuuksia määritteleviä. Toimeenpanosuunnitelmaan sisältyy myös joitakin poikkihallinnollisia, jo aikaisemmin käynnistettyjä ohjelmia kuten kestävän kehityksen strategia, joiden mukana ololla halutaan varmistaa näiden ohjelmien sisältämien toimien suuntautuminen hallituksen strategisista politiikkakokonaisuuksista tukeviksi. Toimeenpanosuunnitelmaan sisältyvistä kärkihankkeista lainsäädäntöhankkeet muodostavat hallitusohjelman mukaisen lainsäädäntösuun-

nitelman johon kuuluvissa hankkeissa erityisesti noudatetaan "Sujuvampaan lainvalmisteluun" - hankkeen viitoittamia hyvän lainvalmisteluprosessin menettelytapoja. Tutkimus- sekä arviointitarpeet luovat pohjaa hallitusohjelman toimeenpanoa tukevalle tutkimus- ja arviointisuunnitelmalle.

Hallitusohjelmaa ja sen toimeenpanoa tukevia strategisia politiikkakokonaisuuksia ja niitä palvelevia kärkihankkeita toteutetaan vaalikauden kehyspäättökseen mukaisesti ja hankkeiden resurssitilannetta on kuvattu symboleiden avulla.

Sisällys

I	KÖYHYEDEN, ERIARVOISUUDEN JA SYRJÄYTYMISEN VÄHENTÄMINEN	7
	Tavoitteet.....	7
	Strateginen painopistealue I: Köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen ..	8
II	JULKISEN TALOUDEN VAKAUTTAMINEN	11
	Tavoitteet.....	11
	Strateginen painopistealue II: Julkisen talouden vakauttaminen	13
III	KESTÄVÄN TALOUSKASVUN, TYÖLLISYYDEN JA KILPAILUKYVYN VAHVISTAMINEN	16
	Tavoitteet.....	16
	Strateginen painopistealue III: Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen.....	17
	Liite 1	24

I KÖYHYEDEN, ERIARVOISUUDEN JA SYRJÄYTYMISEN VÄHENTÄMINEN

Tavoitteet

Hallitusohjelman mukaan syrjäytymisen ehkäiseminen merkitsee toimia, joilla puututaan työttömyyteen ja köyhyyteen sekä ihmisten näköalattomuuteen ja osattomuuteen. Keskeisiä kehittämisen kohteita ovat hallitusohjelman mukaan:

- Työllisyyden parantaminen ja toimeentuloturva

- Tulo-, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, yhdenvertaisuus
 - Vähennetään syrjäytymistä ja ennaltaehkäistään sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien syntyä
 - Ylisukupolvisen köyhyyden ja syrjäytymisen katkaiseminen
 - Turvataan kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallistumismahdollisuudet
 - Vahvistetaan ja uudistetaan sosiaali- ja terveyspalveluita
 - Estetään asuinalueiden eriytymistä
 - Vahvistetaan nuorten osallistumista ja varhaiskasvatusta

Hallitus käynnistää poikkihallinnollisen syrjäytymisen, köyhyyden ja terveysongelmien vastaisen toimenpideohjelman. Ohjelmalla on yhteys EU2020 strategian kansalliseen toimeenpanoon. Työllisyyden kohentaminen ja työttömyyden alentaminen ovat tehokkaita keinoja köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Näitä toimenpiteitä on kuvattu laajemmin osassa III.

Strateginen painopistealue I: Köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen

Koordinoiva ministeriö: Sosiaali- ja terveysministeriö

Päävastuuministerit: Sosiaali- ja terveysministeri, Peruspalveluministeri

Koko painopistealueen poliittisen koordinaation muoto: Sosiaali- ja terveyspoliittinen ministerityöryhmä

Rahoitussarakkeessa kuvataan hankkeiden resurssitilannetta symboleiden avulla.

Resursseja lisätään hallitusohjelman perusteella.

Toimintaan ei erillistä rahoitusta, toteutetaan olemassa olevia resursseja kohdentamalla.

Säästöjen kohde.

Resurssit avoinna.

TOIMENPIDE	Vastuut ¹	Rahoitus
Hallitus käynnistää poikkihallinnollisen syrjäytymisen, köyhyyden ja terveysongelmien vastaisen toimenpideohjelman . Sisältää ylisukupolviseen syrjäytymiseen puuttumisen.	STM Sosiaali- ja terveyspoliittinen ministerityöryhmä (opetus- ja asun- toministerit mukana) Kansliapäällikön johtama yhdyshenkilöverkosto: STM, TEM, OKM, VM, OM, YM, SM, LVM, Kuntaliiton, keskeisten työmarkkinajärjestöjen, keskeisten yrittäjäjärjestöjen, kirkkokuntien ja kansalaisjärjestöjen sekä RAY:n ja Veikkaus Oy:n nimeämät henkilöt	😊
Työllisyys ja toimeentulo		
Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi kuntako- keilu, nuorten yhteiskuntatakuu ja muut työllisyyttä edistävät toimet sisältyvät politiikkakokonaisuuteen III.	TEM, OKM työministeri	😊
Perusturvan korotukset ▪ työttömyysturva ja työmarkkinatuki ▪ asumistuki ▪ toimeentulotuki ▪ opintotuki	STM, OKM	😊 😊 😊 😊

¹ Päävastuuministeriö ja virkamiesvalmistelun muoto sekä päävastuuministeri ja poliittisen koordinaation muoto

Tulo-, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, yhdenvertaisuus		
<i>Vähennetään syrjäytymistä ja ennaltaehkäistään sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien syntyä</i>		
Kaste 2012–2015 ohjelman osahjelmat (sis. mielenterveyslain uudistuksen ja alkoholilain kokonaisuudistuksen)	STM: osahjelmilla ohjausryhmät, OKM, peruspalveluministeri	
Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäiseminen ja tätä tukevien elämäntapojen vahvistaminen	OKM, STM, OM	
▪ Nuorten osallisuus ○ Aloitekanava- ja kuulemisjärjestelmien kehittäminen ○ Tietoyhteiskuntaosallisuuden kehittäminen ▪ Ennaltaehkäisevän toiminnan korostaminen järjestötyössä. ▪ Liikunnallisten ja kulttuuristen elämäntapojen vahvistaminen. ▪ Säädetään laki peruskoulun ja toisen asteen oppilaskunnista.	OKM	
	OKM	
	OKM	
Kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä vapaaehtois- ja vertaistuen, auttamistyön ja erityispalvelujen tuottajina vahvistetaan, resursointia parannetaan sekä varainhankintaa ja verovapautta selkeytetään.	VM, STM, OKM, OM	
Sisäisen turvallisuuden kolmas ohjelma laaditaan laajan turvallisuuskäsityksen pohjalta.	SM, sisäisen turvallisuuden ministeriöryhmä	
Talous- ja velkaneuvonta:		
▪ Etsitään tarkoituksenmukainen tapa yhtenäistää talous- ja velkaneuvonnan palveluja. ▪ Kehitetään sosiaalista luototusta yllättävien talousongelmien hoidossa.	TEM, OM, STM	
	TEM, OM, STM	
<i>Turvataan kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallistumismahdollisuudet</i>		
▪ Valmistellaan eurooppalaisen lainsäädäntökehityksen huomioon ottava uusi yhdenvertaisuuslainsäädäntö. ▪ Laaditaan pitkän aikavälin kielistrategia kahden elinvoimaisen kansalliskielen kehittämiseksi ja konkretisoidaan sen pohjalta toimet hallituskaudelle. ▪ Laaditaan kehityspoliittinen toimenpideohjelma. ▪ Laaditaan Suomen ensimmäinen kansallinen ihmisoikeustoimintaohjelma. ▪ Käynnistetään systemaattinen ja pitkäjänteinen demokratian ja kansalaisyhteiskunnan kehityksen seuranta.	OM, STM	
	VNK, OM	
	UM	
	OM	
	OM	
<i>Vahvistetaan ja uudistetaan sosiaali- ja terveystalvueluita</i>		
Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, rahoitusta, kehittämistä ja valvontaa koskeva lakiuudistus. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain ja muiden sektorilakien valmistelu sovitetaan yhteen valtakunnalliseen kuntauudistukseen sekä aikataulullisesti että sisällöllisesti.	STM, VM: osana kunta- ja palvelurakennemuudistusta	
Sosiaalihuollon lainsäädännön kokonaisuudistus	STM, peruspalveluministeri	

Kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelma KASTE 2012–2015 -ohjelman osaohjelmat: Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden ja palvelukokonaisuuksien uudistaminen ▪ Toimiva terveyskeskus -ohjelma. ▪ Terveydenhuoltolain toimeenpanon jatkaminen.	STM, osaohjelmilla ohjausryhmät peruspalveluministeri	
Ikäihmisten hyvinvoinnin ja palvelujen parantaminen ▪ Vanhuspalvelulaki	STM	
Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja palvelujen parantaminen ▪ Perhekeskustoiminnan laajentaminen. ▪ Kotipalvelujen lisääminen. ▪ Matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen.	STM	
Estetään asuinalueiden eriytymistä		
▪ Asuntopoliittinen toimenpideohjelma hallituskaudelle. ▪ Ikääntyneiden asumisen kehittämissuunnitelma. ▪ Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämissuunnitelmaa jatketaan ja tehdään kaupunkien kanssa aiesopimukset vuosille 2012–2015. (KASTE 2012–2015 osa-ohjelma) ▪ Käynnistetään metropolialueen kumppanuusohjelma sosiaalisen eheyden vahvistamiseksi valtion, kaupunkien ja muiden keskeisten toimijoiden yhteistyönä. ▪ Asuinalueiden elinvoiman edistämiseksi sekä segregaa-tion ehkäisemiseksi käynnistetään poikkihallinnollinen ohjelma.	YM, STM, VM, kunnat YM, STM, SM, TEM YM, STM STM, YM, TEM, OKM, SM YM, VM, TEM, SM, STM, OKM	
Vahvistetaan nuorten osallistumista ja varhaiskasvatusta		
Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmaa vahvistetaan hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja työnjakoa.	OKM, kaikki ministeriöt	
Varhaiskasvatuksesta säädetään laki. ▪ Varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirretään opetus- ja kulttuuriministeriöön. ▪ Varhaiskasvatuksen yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa tiivistetään.	OKM, STM OKM, STM	

II JULKISEN TALOUDEN VAKAUTTAMINEN

Tavoitteet

Julkisen talouden kestävyysvajeen turvaaminen muodostaa hallituksen talouspolitiikan perustan. Vain vakaa ja terveellä pohjalla oleva julkinen talous takaa kestävästä hyvinvoinnista.

Hallituksen tavoitteena on julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kurominen. Hallitus aloittaa koko kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi tarvittavat rakenteelliset toimet vuoteen 2015 mennessä. Hallitus tavoittelee valtiontalouden tasapainoa vaalikauden loppuun mennessä, jotta valtion velka kääntyisi selkeään laskuun BKT:hen suhteutettuna. Toimet tavoitteeseen pääsemiseksi koostuvat välittömistä menojen ja tulojen sopeutustoimista ja rakenteellisista toimista.

Julkisen talouden vakauttamisen keskeisimpiä osa-alueita ovat julkisten menojen vähentäminen, verotulojen kasvattaminen ja rakenteellisten uudistusten tekeminen. Näiden toteuttamisessa keskeisenä välineenä on valtiontalouden kehyksiä ja talousarvioita koskeva valmistelu ja päätöksenteko. Talousarvioesitysten ja kehyspäätösten yhteydessä päätetään mm. näiden mukaisista lainsäädäntömuutoksista tai tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävistä hankkeista tai muista toimenpiteistä.

Hallitusohjelmassa täsmennetyt välittömät sopeutustoimet toteutetaan etupainotteisesti. Jos valtion velkasuhde ei näytä kääntyvän laskuun ja valtiontalouden alijäämän bkt-osuus näyttää asettuvan yli 1 prosenttiin bruttokansantuotteesta, hallitus sitoutuu toteuttamaan uusia sopeutustoimia.

Hallitus seuraa vuosittain valtiontalouden tavoitteiden toteutumista ja panee tarvittaessa täytäntöön ehdollisia toimia siten, että ne kohdistuvat prosentuaalisesti yhtä paljon valtion tuloihin ja menoihin. Näitä ehdollisia toimia ovat valtion menojen ja kuntien valtionapujen lisäjäädys ja sopeutus sekä verojen lisäkorotukset ja verovähennysten karsiminen.

Kestävyysvajetta ei pyritä eikä pystytä täyttämään pelkästään finanssipoliittisin toimin. Rakenteelliset toimet, jotka edesauttavat korkeampaa työllisyysastetta, pidempiä työuria, julkisten palveluiden parempaa tuottavuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta sekä korkeampaa kasvupotentiaalia, ovat oleellisia valtiontalouden tasapainottamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi.

Hallituksen toiminnan painopistealueita ovat

- Julkisen talouden kestävyys, taloudellisen kasvun vauhdittaminen, työllisyyden parantaminen ja työurien pidentäminen
 - Estetään, ettei työn verotus kiristyisi millään tulotasolla inflaation ja ansioiden nousun vuoksi valtion toimesta
 - Parannetaan talouden kasvupotentiaalia
 - Lisätään tuottavuutta yksityisessä ja julkisessa taloudessa
 - Tehdään kohdennettuja menojäädytyksiä ja säästöjä
 - Toteutetaan vahvoihin peruskuntiin perustuva kunta- palvelurakennemuutos
 - Toimitaan harmaata taloutta vastaan

Hallitus on käynnistänyt yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa keskustelut, joissa yhteen sovitaan talous- ja työmarkkinapolitiikan päälinjat. Hallitus on valmis osaltaan tukemaan työmarkkinaratkaisun syntyä sellaisin keinoin, jotka tukevat kilpailukykyä sekä työllisyyden ja ostovoiman kehitystä.

Hallitus koordinoi eri politiikkakokonaisuuksiin kuuluvien finanssi- ja rakennepoliittisten toimenpiteiden toimeenpanoa niin, että kokonaisuus edesauttaa julkisen talouden kestävyysvaatimusten saavuttamista.

Verotus, uudelleen kohdennetut menot ja menosäästöt

Veroperusteisiin tehdään muutoksia hallitusohjelman liitteen 1 mukaisesti.

Julkisen talouden kestävyysvaatimusten turvaamiseksi hallitus toteuttaa menojen ja tulojen sopeutustoimia. Hallitusohjelmassa on sovittu kehyksen piiriin kuuluvien menojen 2,152 mrd. euron säästöistä vuoden 2015 tasolla. Menoleikkauksista 1,1 mrd. euroa ajoittuu vuodelle 2012. Säästöt ovat laajalaisia kohdentuen mm. kuntien valtionosuuksiin, valtionhallintoon, puolustusvoimiin, elinkeinotukikiin, maa- ja metsätalouden tukikiin ja yliopistojen rahoitukseen. Toisaalta hallitusohjelmassa päätettiin myös lisäpanostuksista nuorisotyöttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden torjuntaan, perusturvan parantamiseen, sosiaali- ja terveystalouden kehittämiseen, työllisyyden ja kasvun edistämiseen sekä ympäristön ja luonnon suojeluun. Menolisäyksiin on varattu noin 700 milj. euroa vuoden 2015 tasolla. Lisäyksistä noin 410 milj. euroa toteutetaan jo vuonna 2012.

Strateginen painopistealue II: Julkisen talouden vakauttaminen

Koordinoiva ministeriö: Valtiovarainministeriö

Päävastuuministerit: Valtiovarainministeri, kuntaministeri

Koko painopistealueen poliittisen koordinaation muoto: Talouspoliittinen ministerivaliokunta, harmaan talouden torjumisen ministeriryhmä

Rahoitussarakkeessa kuvataan hankkeiden resurssitilannetta symboleiden avulla.

Resursseja lisätään hallitusohjelman perusteella.

Toimintaan ei erillistä rahoitusta, toteutetaan olemassa olevia resursseja kohdentamalla.

Säästöjen kohde.

Resurssit avoinna.

TOIMENPIDE	Vastuut ¹	Rahoitus
Taloudellisen kasvun vauhdittaminen		
<i>Parannetaan talouden kasvupotentiaalia</i>		
Liikennepoliittisella selonteolla linjataan yli vaalikauden ulottuvat strategiset tavoitteet tulevien hankekokonaisuuksien pohjaksi ja valtakunnan keskeisten liikenneverkkojen kehittämiseksi.	LVM, YM, TEM, VM, liikenne- ja viestintäpoliittinen ministerityöryhmä	
Liikenneinvestointien erilaisia budjetointi- ja rahoitusmalleja selvitetään.	LVM, VM	
Älystrategiat: Edistetään tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntävien älyratkaisujen käyttöönottoa poikkihallinnollisesti kaikilla yhteiskunnan sektoreilla. Jokainen ministeriö laatii hallituskauden alussa älystrategian tavoitteineen ja ohjauskeinoineen.	LVM, VM, kaikki ministeriöt	
	LVM, VM, kaikki ministeriöt	
<i>Tuottavuuden lisääminen</i>		
Hallitus käynnistää yhdessä valtion eri toimijoiden, kuntien ja työmarkkinajärjestöjen kanssa yhteisen kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden kehittämiskampanjan , jonka yhteydessä luodaan kuntapalvelujen laadun ja vaikuttavuuden arvioimiseksi kestävän kuntatuottavuuden mittaristo.	VM koordinaatioryhmä hallinto- ja kuntaministeri	
Julkishallinnon sähköisen asioinnin ja palvelujen kehittäminen asiakaslähtöisesti mm. SADe-ohjelman ja Kantahankkeen kautta.	VM, kaikki ministeriöt	
Uusi valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma korvaa nykyisen valtionhallinnon tuottavuusohjelman.	VM	

¹ Päävastuuministeriö ja virkamiesvalmistelun muoto sekä päävastuuministeri ja poliittisen koordinaation muoto

Valtiokonsernin ohjauksen, johtamisen ja rakenteiden uudistaminen Valtiokonsernin johtamisen ja henkilöstöpolitiikan kehittäminen mm. osaamisen, henkilöstön liikkuvuuden ja henkilöstön asema organisaatiouudistustilanteissa ja johtamisen ja esimiestyön sekä henkilöstön osaamisen, työmarkkinakelpoisuuden ja liikkuvuuden edistäminen valtionhallinnossa.	VM, kaikki ministeriöt	
Puolustusvoimauudistus: Hallitus käynnistää puolustusvoimien laajan uudistamisen, jolla pyritään vastaamaan asetettuihin säästövaihtoehtoihin puolustusvoimien kustannustehokkuus ja tehtävien toteuttamiskyky säilyttäen.	PLM	
Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko valmistellaan laaja-alaiseen turvallisuuskäsitteeseen perustuen vaalikauden alussa.	VNK, UM, PLM, SM ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta	
Kuntapolitiikka		
Kuntauudistus: Koko maan laajuinen kuntarakennemuutos toteutetaan. Kuntalain kokonaisuudistus.	VM, STM, OKM, TEM, YM kunnallishallinnon rakenne- ja kunnan talous -työryhmät VM, STM, OKM, TEM, YM	
Valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakennemuutosta.	VM, peruspalveluohjelman ministeri-työryhmä	
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta uudistetaan osana kuntarakenteen uudistamista. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmistelu sovitetaan yhteen valtakunnalliseen kuntauudistukseen sekä aikataulullisesti että sisällöllisesti.	STM, VM hallinto- ja kuntaministeri STM, VM	
Metropolipolitiikkaa jatketaan ja lujitetaan. Aiesopimuskäytäntöä vahvistetaan ja sen sitovuutta parannetaan. Kunta- ja palvelurakennemuutokset metropolialueella toteutetaan osana kuntauudistusta. Edistetään Helsingin seudun kestävästä yhdyskuntarakennetta ja monipuolista asuntotarjontaa muun muassa työvoiman saannin ja kilpailukykyä edellytysten ja sosiaalisen eheyden turvaamiseksi. Metropolialueen kokonaisvaltaista kehitystä koko maan kansantalouden veturina ja kansainvälisesti kilpailukykyisenä alueena vahvistetaan palveluja, kaavoitusta, liikenne- ja tietoverkkoja sekä elinkeinotoiminnan edellytyksiä kehittämällä.	Halke YM, VM, LVM, TEM, SM, OKM, STM VM, YM YM, VM YM ja VM, LVM, TEM, OKM, neuvottelukunta	
Tarve metropolialuetta koskevalle erilliselle laille selvitetään.	VM, YM, TEM, LVM	

<i>Harmaan talouden torjunta</i>		
Harmaan talouden poikkihallinnollinen ministeriryhmä Harmaan talouden torjunnan keinot eri sektoreilla mm. verohallinto, tulli.	VM, STM, OM, LVM, TEM valtiovarainministeri, harmaan talouden ministerityöryhmä	😊
Viidennen talousrikollisuuden torjuntaohjelman toimeenpano ja kuudes toimenpideohjelma.	SM, OM, TEM	😊
Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa tehostetaan.	SM, kaikki ministeriöt	😊
Viranomaisten väliset tiedonvaihdon esteet (ml. kansainväliset) puretaan ja tarvittavat viranomaisrekisterit saatetaan joustavasti harmaan talouden torjuntaviranomaisten käyttöön.	VM, OM, SM, STM, TEM	😊
Tilajavastuulain uudistamistarpeet selvitetään.	TEM, STM	♻️
Rakennus- ja ravintola-alan työsuhde- ja verovalvonta: Mm. rakennusalan valvontaa tehostetaan ottamalla työmailla käyttöön veronumero pakollisessa kuvallisessa tunnistekortissa ja käyttöön otetaan työntekijä- ja urakkatietojen kuukausittainen ilmoittamisvelvollisuus verohallinnolle.	VM, STM	😊

III KESTÄVÄN TALOUSKASVUN, TYÖLLISYYDEN JA KILPAILUKYVYN VAHVISTAMINEN

Tavoitteet

Hallitus edistää suomalaisen työn ja yrittämisen kilpailukykyä avoimilla maailmanmarkkinoilla. Hallitusohjelman mukaan talouskasvun täytyy olla ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä. Avainasemassa ovat osaamisen vahvistaminen sekä houkuttelevan ja toimivan ympäristön luominen yrityksille. Hallituksen tavoitteena on työllisyysasteen kohottaminen 72 prosenttiin ja työttömyysasteen alentaminen viiteen prosenttiin vaalikauden loppuun mennessä. Lisäksi vahvistetaan aktiivista työllisyyspolitiikkaa nostamalla työttömien aktiivointiaste 30 prosenttiin.

Kehittämisen kohteita ovat hallitusohjelman mukaan:

- Ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä talouskasvu
 - Tavoitellaan Suomea, joka on maailman eturintamassa ympäristöystävällisessä, resurssi- ja materiaalitehokkaassa taloudessa sekä kestävien kulutus- ja tuotantotapojen kehittäjänä
 - Toimitaan ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla
- Työn ja yrittämisen kilpailukyvyn edistäminen sekä työurien pidentäminen
 - Uudistetaan koulutuksen ja tutkimuksen rakenteita ja rahoitusta
 - Toimitaan tehokkaasti työttömyyttä vastaan ja kehitetään työelämää
 - Vahvistetaan ja monipuolistetaan elinkeinorakennetta

Perinteisten vahvuuksien, kuten alkutuotannon ja perusteollisuuden kehittämisen lisäksi rakennetaan uusia kasvualoja teollisuudessa, palveluissa ja luovilla aloilla. Hallitus toimii tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa talouspolitiikan ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamiseksi. Hallitus on valmis tukemaan työmarkkinaratkaisun syntyä kilpailukykyä sekä työllisyyden ja ostovoimaa tukevin keinoin.

Strateginen painopistealue III: Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen

Koordinoiva ministeriö: Työ- ja elinkeinoministeriö

Päävastuuministerit: Elinkeino- ja työministeri

Koko painopistealueen poliittisen koordinaation muoto: Talouspoliittinen ministerivaliokunta

Rahoitussarakkeessa kuvataan hankkeiden resurssitilannetta symboleiden avulla.

Resursseja lisätään hallitusohjelman perusteella.

Toimintaan ei erillistä rahoitusta, toteutetaan olemassa olevia resursseja kohdentamalla.

Säästöjen kohde.

Resurssit avoinna.

TOIMENPIDE	Vastuut: ¹	Rahoitus
Ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä talouskasvu (tavoitetta tukevat toimenpiteet painopistealue I sekä kohdassa työurat)		
<i>Tavoitellaan Suomea, joka on maailman eturintamassa ympäristöystävällisessä, resurssi- ja materiaalitehokkaassa taloudessa sekä kestävien kulutus- ja tuotantotapojen kehittäjänä</i>		
Luonnonvarat ja materiaalitehokkuus: Laaditaan kansallinen ohjelma materiaalitehokkuudelle ja luonnonvarojen kestäväälle käytölle ja selvitetään mahdollisuuksia niiden mittaamisen ja arvioinnin kehittämiseksi. Hallitus edistää luonnonvarojen kestäväää hyödyntämistä luonnonvarastrategian pohjalta. Tähän kuuluu myös biotalouden, mineraalialan ja vesivarojen käyttöön liittyvän vesiensuojelun kehittäminen. Soiden kestävästä käytöstä ja suojelusta VN periaatepäätös. Kaivosalan kotimaista omistusta ja kaivosprojektien vauhdittamista edistetään esimerkiksi perustamalla kaivosalan hankkeisiin sijoittava ohjelma, sijoitusrahasto tai sijoitusyhtiö. Valmistellaan kestävä kulutuksen ja tuotannon ohjelma ja VN:n periaatepäätös. Päivitetään Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategia ja toimintaohjelma vastaamaan kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen mukaisia sekä EU:ssa sovittuja tavoitteita. Metsäalan strateginen ohjelma MSO jolla edistetään mm. puurakentamista.	TEM, YM TEM, YM, MMM TEM, LVM YM, kaikki ministeriöt YM:n laajapohjainen työryhmä TEM, kaikki ministeriöt ja alan toimijat	
Hallitus uudistaa kansallisen kestävä kehityksen strategian, jossa määritellään kestävä kehityksen tavoitteet ja periaatteet.	YM, kaikki ministeriöt	

¹ Päävastuuministeriö ja virkamiesvalmistelun muoto sekä päävastuuministeri ja poliittisen koordinaation muoto

Toimitaan ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla		
Itämeri ja vesiensuojelu: Hallitus edistää EU:n Itämeren alueen strategian tavoitteiden huomioon ottamista EU:n uusien rahoituskehysten ja yhteisen maatalouspolitiikan valmistelussa. Valmistellaan kansallinen merenhoitosuunnitelma ja sen seuranta- ja toimenpideohjelmat. Varaudutaan pitkäjänteisesti öljyn- ja kemikaalientorjuntakapasiteetin parantamiseen. Turvataan vesienhoitosuunnitelmien toimeenpano poikkihallinnollisen yhteistyön kautta.	YM, MMM, UM, VNK Hallituksen asettama Itämeri-politiikan koordinaatioryhmä, jossa vetovastuu VNK YM YM YM, MMM, TEM, LVM, STM	😊 😊 😊 😊
Energia- ja ilmastopolitiikka: Päivitetään energia- ja ilmastopoliittinen strategia vuoden 2012 loppuun mennessä. Strategia annettaneen selontekona eduskunnalle. Osana uutta energia- ja ilmastopoliittista strategiaa laaditaan ohjelma öljyriippuvuuden vähentämiseksi. Strategian jatkona laaditaan tiekartta vuoteen 2050. Selvitetään, mitä vaikutuksia olisi EU:n tavoitteella vähentää päästöjä 30 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Laaditaan pitkän aikavälin kansallinen EU-strategia ilmasto- ja energia-asioista. Rakentamisen energiatehokkuutta parannetaan säädöksiin ja muulla ohjauksella sekä luomalla kannustimia. Perustetaan monitieteellinen ja riippumaton ilmasto-paneeli ilmasto- ja energiapoliittisen tulevaisuusselonteon mukaisesti. Ilmastolaki: Saatujen kokemusten ja selvitysten perusteella hallitus valmistelee esityksen ja tekee erillisen päätöksen ilmastolain säätämisestä ohjaamaan päästökaupan ulkopuolella syntyvien päästöjen vähentämistä.	TEM elinkeinoministeri, energia- ja ilmastopolitiikan ministerityöryhmä, poikkihallinnollinen yhdysverkko YM, TEM, VNK, EU-ministerivaliokunta VNK, YM, TEM, MMM YM YM YM, energia- ja ilmastopolitiikan ministerityöryhmä, poikkihallinnollinen yhdysverkko	♻️ ♻️ ♻️ ♻️ 🔑 ♻️ ♻️
Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistus tavoitteena turvata ympäristöarvot, torjua ilmastonmuutosta sekä edistää materiaalitehokkuutta ja jätteen synnyn ehkäisyä.	YM	♻️
Metsälainsäädännön kokonaisuudistus tavoitteena vahvistaa metsätalouden ja metsäteollisuuden taloudellista toimintapohjaa metsälainsäädännön kokonaisuudistuksella, jolla turvataan niin luonnon monimuotoisuus kuin kansantalouden, puunkäyttäjien ja metsänomistajan edut.	MMM, YM, TEM	♻️
Ympäristölle haitalliset tuet kartoitetaan ja tuet suunnataan uudelleen. Verotuksen painopiste siirtyy kasvua haittaavasta työn ja yrittämisen verotuksesta kohti ympäristö- ja terveysperusteista verotusta.	VM, YM, MMM, LVM, TEM	♻️ 🔑
Kulttuuriympäristöstrategian laadinta	OKM, YM, MMM, TEM, VM	♻️

Työn ja yrittämisen kilpailukyvyen edistäminen sekä työurien pidentäminen (osa toimenpiteistä politiikkakokonaisuudessa II)		
<i>Uudistetaan koulutuksen ja tutkimuksen rakenteita ja rahoitusta</i>		
Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän ohjauksen, rahoituksen ja rakenteiden uudistaminen toiminnan laadun ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vahvistamiseksi: ▪ Lukioiden rahoituspohjan uudistaminen. ▪ Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän ja rakenteiden uudistaminen. ▪ Ammattikorkeakoulujen rahoituksen ja rakenteiden uudistaminen sekä yliopistojen rahoituksen uudistaminen.	OKM OKM OKM	
Opintotukijärjestelmää uudistetaan tukemaan päätoimista opiskelua ja nopeampaa valmistumista. Osana uudistusta korjataan toisen asteen opiskelijoiden opintotukeen liittyvät epäkohdat ja tarkastellaan perheellisten opiskelijoiden asemaa.	OKM	
Valtion sektoritutkimuslaitokset kootaan suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Perustutkimuksen työnjako yliopistojen ja sektoritutkimuslaitosten välillä selkeytetään mahdollistaen sektoritutkimuslaitosten tehtävien siirtäminen yliopistojen yhteyteen ja niiden yhteistyötä vahvistetaan. Tutkimus- ja innovaationeuvoston hallinnollinen asema säilytetään nykyisenä ja neuvoston koordinoivaa roolia sektoritutkimuksen suuntaamisessa ja kansallisessa tutkimusinfrastruktuuripolitiikassa vahvistetaan.	OKM, VNK, kaikki ministeriöt	
TKI-rahoitus: ▪ TKI-rahoituksen riittävä taso varmistetaan. Julkisen kasvu- ja TKI-rahoituksen toimijoiden työnjako selkeytetään. ▪ Tutkimuksen infrastruktuuripolitiikan käynnistäminen. ▪ Hallitus selvittää pikaisesti mahdollisuudet ottaa käyttöön TKI-verokannustimet.	TEM, OKM TEM, OKM TEM, OKM, VM	
<i>Toimitaan tehokkaasti työttömyyttä vastaan ja kehitetään työelämää</i>		
Työmarkkinoiden toimivuuden parantaminen: ▪ Käynnistetään Rakennemuutos ja työmarkkinoiden toimivuus -strateginen ohjelma, jolla luodaan yhteinen koordinoitu muutosprosessi eri hallinnonalojen vastuulla oleviin hallitusohjelman toimiin, joilla parannetaan työmarkkinoiden toimivuutta, nostetaan työllisyysastetta ja alennetaan työttömyysastetta. Työmarkkinoiden toimivuutta ja työvoimapolitiikkaa lähestytään eri hallinnonalojen yhteisvastuun näkökulmasta. ▪ Toteutetaan työvoimapolitiikan rakenteiden ja sisällön arviointi osana työmarkkinoiden toimivuus -strategista hanketta. Arvioinnissa selvitetään työvoimapalveluiden toimivuus sekä resurssien käytön vaikuttavuus. ▪ Tehdään arvio käynnissä olevien ja jo toteutettujen työllisyyskokeilujen toimivuudesta ja vaikuttavuudesta.	TEM, STM, OKM, VM työministeri, talouspoliittinen ministerivaliokunta TEM, STM, OKM, VM työministeri, talouspoliittinen ministerivaliokunta TEM työministeri, talouspoliittinen ministerivaliokunta	

Työelämän kehittäminen ja laatu: Hallitus valmistelee työläinsäädännön, työelämän kehittämiseen ja työelämän sosiaalivakuutukseen liittyvät linjaukset ja lainsäädäntömuutosesitykset yhteistyössä työelämän osapuolten kanssa. (sis. työkyvyttömyyden ehkäisy, työterveyshuollon vaikuttavuuden ja kuntoutuksen kokonaisuuden) Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa työryhmän valmistelemaan työelämän kehittämisstrategian, joka valmistuu vuoden 2012 alkupuolella. Strategian tavoitteena on parantaa työllisyysastetta, työelämän laatua, työhyvinvointia ja työn tuottavuutta. Strategian toteuttamiseksi yksityisen ja julkisen sektorin työpaikoilla käynnistetään laaja kansallinen yhteistyöhanke. Osana hanketta Tekes käynnistää erillisen työorganisaatioiden kehittämisohjelman. Lisäksi käynnistetään julkisen sektorin työhyvinvointiohjelma. Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa poikkihallinnollisen työryhmän selvittämään työmarkkinoiden ja yritystoiminnan muutostrendejä erityisesti työn tekemisen muotojen ja työvoiman käyttötapojen näkökulmasta. Työryhmän ehdotuksien perusteella päätetään kolmikantaisesti jatkotoimista.	STM, TEM TEM, STM, OKM ja VM Päävastuu työministerillä – käsittely ministeriryhmässä tai hallituksen iltakoulussa, talouspoliittinen ministerivaliokunta TEM, STM	
Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden alentaminen: Toteutetaan nuorten yhteiskuntatakuu niin, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi käynnistetään hallituskauden kestävä määräaikainen kuntakokeilu, jossa viimeistään 12 kuukauden työttömyyden jälkeen työllisyyden hoidon päävastuu siirretään kunnalle tai kunnille yhteisvastuullisesti. Pitkäaikaistyöttömien osallistumista palkkatukityöhön, koulutukseen ja muihin palveluihin lisätään. Osatyökykyisten ja vaikeasti työllistyvien mahdollisuuksia työntekoon ja kuntoutukseen parannetaan. Toteutetaan toimintaohjelma osatyökykyisten työmarkkinoille osallistumisen edistämiseksi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Edellä mainittuun liittyen laajennetaan työpankkikokeilu valtakunnalliseksi ja selvitetään sosiaalisia yrityksiä koskevan lainsäädännön uudistamistarpeet. Työ- ja elinkeinotoimistojen, Kelan ja kuntien yhteinen työvoiman palvelukeskusten toimintamalli ulotetaan koko maahan. Palvelukeskusten toimintamallista säädetään lailla ja niiden rahoitus turvataan.	TEM, STM, OKM työministeri, talouspoliittinen ministerivaliokunta TEM, yhteistyöryhmä STM työministeri, sosiaali- ja terveyspoliittinen ministerityöryhmä TEM, OKM, STM TEM, STM, työministeri sosiaali- ja terveyspoliittinen ministerityöryhmä TEM, STM työministeri, sosiaali- ja terveyspoliittinen ministerityöryhmä	
Nopeaa työllistymistä edistävät toimet: Työttömyysturvajärjestelmän uudistaminen: tavoitteena järjestelmän yksinkertaistaminen ja selkiyttäminen nykyjärjestelmän pohjalta. Tavoitteena on nykyistäkin nopeampi työllistyminen. Selvitetään tarpeet ammatillisen aikuiskoulutuksen työnjaon selkeyttämiseen OKM:n ja TEM:ön kesken.	STM, TEM työministeri, sosiaali- ja terveysministeri, sosiaali- ja terveyspoliittinen ministerityöryhmä TEM, OKM	

Maahanmuuttajien työllisyysasteen nostaminen Laaditaan kotouttamisohjelma: Maahanmuuttajien kotouttamista eri hallinnonaloilla tehostetaan tavoitteena nopea työllistyminen avoimille työmarkkinoille. Hallinnonalojen välistä yhteistyötä lisätään. Tavoitteena on maahanmuuttajien työllisyysasteen nostaminen ja vaikuttavampi kotouttamispolitiikka. Jatketaan pääkaupunkiseudun aiesopimusten käyttöä kokonaisvaltaisemman kotouttamispolitiikan aikaansaamiseksi. Aiesopimukseen sisällytetään työllisyyden, kotoutumisen ja koulutuksen vahvistamista. Laaditaan ajantasainen Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategia.	TEM, SM, STM, OKM kotoutus- ja maahanmuuttopolitiittinen ministerityöryhmä TEM, SM, OKM, STM ja muut keskeiset hallinnonalat SM, UM	
Vahvistetaan ja monipuolistetaan elinkeinorakennetta		
Edistetään uusien yritysten syntyä ja toimivien yritysten kasvua Elinkeinopolitiikan toimenpiteitä suunnataan tukemaan erityisesti uusia, kasvuhakuisia, työllistäviä ja kansainvälistyviä yrityksiä. Yritystukien toimivuus ja tarkoituksenmukaisuus uusien kotimaisten ja kansainvälisten haasteiden edessä selvitetään ja tehdään selvityksen pohjalta tarvittavat muutokset ja tukisäästöt. Palvelu- ja luovien alojen yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan perustamalla Finnvera Oyj:n yhteyteen pääomasijoitusrahasto tai -ohjelma. Yrittäjien hallinnollista taakkaa kevennetään ja maksuihin sekä veroihin liittyviä prosesseja tehostetaan. Kootaan julkiset ja julkisesti rahoitetut yrityspalvelut ja yritysten viranomaisasiointi yhden luukun periaatteella toimivaksi kokonaisuudeksi. Suomi tukee EU:n tavoitetta viisumivapauden edistämisestä Venäjän kanssa EU:ssa sovittujen ehtojen pohjalta. Suomi valmistautuu viisumivapauteen mm. rajavalvontaa kehittämällä. Laaditaan ja toteutetaan kasvurahoituksen toimenpideohjelma. Edistetään koulutettujen nuorten työllistymistä ja yrittäjyyttä yrityshautomo- ja yrityskiihdyttämötoiminnan avulla. Pääomasijoitusohjelma uusien sijoittajien saamiseksi suomalaisiin kasvuyrityksiin. Strategia ulkomaisten investointien ja pääomien houkuttelemiseksi Suomeen.	TEM TEM TEM, VM, OKM TEM, VM TEM UM, SM, VM, tulli TEM TEM, OKM TEM TEM, UM	
Vahvistetaan luovien alojen mahdollisuuksia: Kulttuuriyrittäjyyttä ja luovien alojen työpaikkojen syntymistä tuetaan ja vahvistetaan luovien alojen elinkeinotoiminnan mahdollisuuksia mm. tuote- ja palvelukehityksen avulla. Luova talous työssä -hanke, jossa kehitetään taide- ja kulttuurilähtöisiä toimintamalleja ja palvelutuotteita työllistymiskyvyn vahvistamiseksi ja työelämän kehittämiseksi.	TEM, OKM OKM	

▪ Selvitetään mahdollisuus perustaa luovan talouden kehittäjä-toimija ja ministeriöiden välinen luovan talouden koordinaatioelin. ▪ Kulttuurivientä ja luovien alojen markkinointiosaamista edistetään.	TEM, OKM TEM, OKM	
Ruokasektorin kilpailukykyä ja yhteistyötä kehitetään ▪ Toteutetaan kansallisen ruokastrategian ja ruokapolitiittisen selonteon antamat suuntaviivat ▪ Hallitus toteuttaa luomualan ja lähiruoan kehittämissuunnitelman ▪ Hallitus toimii kilpailukykyisen, kustannustehokkaan ja ympäristöystävällisen maatalouden ja erityisesti perheviljelmien toimintaedellytysten turvaamiseksi.	MMM, YM, TEM MMM, YM MMM, TEM, YM	
Ympäristöliiketoiminta ▪ Käynnistetään TEM:ön sijoittuva ympäristöliiketoimintasuunnitelma, jolla edistetään toimialan kasvua, yritystoimintaa, innovaatioita ja kansainvälistymistä Suomessa kokoamalla yhteen alan kehittämistä koskevat toimenpiteet ja toimijat.	TEM, YM	
Viennin edistäminen ja ulkosuhteet: ▪ Taloudellisten ulkosuhteiden ohjelman laatiminen. Työtä varten perustetaan poikkihallinnollinen työryhmä, jonka jäsenet koostuvat julkishallinnon, yksityisen sektorin ja etujärjestöjen edustajista. ▪ Hallitus korostaa yritysten kansainvälistymisen ja viennin edistämistä. Yritystukia suunnataan entistä selkeämmin pk-yritysten kansainvälistymisen ja viennin edistämiseen. Yritysten kansainvälistymisen ja viennin edistämisen strategia päivitetään. Panostetaan erityisesti ympäristöliiketoiminnan kansainväliseen kilpailukykyyn ja palvelualojen vientimahdollisuuksiin. ▪ Viennin toimintaedellytysten turvaamiseksi luodaan pitkäaikaiseen luotonantoon perustuva vienninrahoitusjärjestelmä. ▪ Suomen kansainvälisten toimintojen keskittäminen Suomi-talon konseptin pohjalta, jonka tavoitteena on parantaa suomalaisten toimijoiden yhteistyötä luomalla edellytykset näiden verkostoitumiselle ja koordinaatiolle sekä selkeyttämällä työnjakoa.	UM, TEM TEM, UM TEM UM, TEM, OKM	
Alueiden kilpailukykyyn ja elinvoiman kehittäminen: ▪ Valmistellaan erillinen Itä- ja Pohjois-Suomen kehittämissuunnitelma. ▪ Kansallisesti ja kansainvälisesti verkottuneiden innovaatioyhteisöjen lisäksi Suomeen luodaan vahvoja alueellisia innovaatiokeskittymiä. Selvitetään koheesio- ja kilpailukykytoiminnan sekä osaamiskeskusohjelmien tuoksellisuus ja vaikuttavuus. ▪ Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä alueidensa innovaatiotoiminnan keskeisinä toimijoina vahvistetaan.	TEM, LVM, YM TEM OKM	

Liite 1

Toimeenpanosuunnitelmaan sisältyvistä kärkihankkeista lainsäädäntöhankkeet muodostavat hallitusohjelman mukaisen lainsäädäntösuunnitelman johon kuuluvissa hankkeissa erityisesti noudetaan "Sujuvampaan lainvalmisteluun" -hankkeen viitoittamia hyvän lainvalmisteluprosessin menettelytapoja.

LAINSÄÄDÄNTÖHANKKEET POLITIIKKAKOKONAISUUKSITTAIN

I **Köyhyiden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen**

- Mielenterveyslain uudistaminen
- Alkoholilain kokonaisuudistus, ml. alkoholimainonta
- Peruskoulun ja toisen asteen oppilaskunnista säätäminen
- Yhdenvertaisuuslainsäädäntö
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, rahoitusta, kehittämistä ja valvontaa koskeva lakiuudistus
- Sosiaalihuollon lainsäädännön kokonaisuudistus
- Vanhuspalvelulaki
- Laki varhaiskasvatuksesta

II **Julkisen talouden vakauttaminen**

- Kuntalain kokonaisuudistus
- Harmaan talouden torjuntaan liittyvät lainsäädäntömuutokset

Lisäksi

- Selvitetään tilaajavastuulain uudistamistarpeet
- Selvitetään tarve metropolialuetta koskevalle lainsäädännölle

III **Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen**

- Ympäristösuojelulain kokonaisuudistus
- Metsälainsäädännön kokonaisuudistus
- Työlainsäädäntöön, työelämän kehittämiseen ja työelämän sosiaalivakuutukseen liittyvät lainsäädäntömuutokset
- Työvoiman palvelukeskuksia koskeva lainsäädäntö
- Hankintalain uudistaminen
- Säädetään puitelaki yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvistä palveluista (SGEI)

Lisäksi

- Ilmastolakia koskeva selvitys
- Sosiaalisia yrityksiä koskevan lainsäädännön uudistamistarpeiden selvitys

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO
p. 09 16001, 09 57811
f. 09 1602 2165
julkaisut@vnk.fi